

Mednarodni interdisciplinarni simpozij »Kam bi s to folkloro?«

(Ljubljana 24.–29. september 2009)

Stičišče različnih ljudi, strok, znanosti, pogledov, prepričanj, razpoloženj, dogodkov in prizorišč – vse to in še več je bil simpozij »Kam bi s to folkloro?«, ki je zadnje dni septembra v Ljubljano privabil veliko skupino raziskovalcev, tako ali drugače povezanih s folkloro. Organizator simpozija, Glasbenonarodopisni inštitut ZRC SAZU, je s tem dogodkom želel uresničiti dva cilja - mednarodno označiti praznovanje 75-letnice inštituta in v Slovenijo z vsega sveta pripeljati ugledne znanstvenike in strokovnjake, ki se ukvarjajo s folkloro, ter s tem aktualizirati sodobne slovenske raziskave v mednarodnem prostoru, hkrati pa slovenski strokovni in širši javnosti omogočiti neposreden stik s tujimi sodobnimi raziskavami. Simpozij je bil posvečen dr. Zmagi Kumer, dolgoletni sodelavki Glasbenonarodopisnega inštituta. V času snovanja simpozija se je sicer v 85. letu starosti dokončno poslovila, duh njenega dela pa je še kako živ. Tudi naslov simpozija, »Kam bi s to folkloro?«, je citat naslova njene razprave, objavljene leta 1975.

Otvoritvena slovesnost simpozija je potekala v Veliki dvorani SAZU. Udeležence je najprej pozdravil slavnostni govornik, minister za Slovence v zamejstvu in po svetu, akademik prof. dr. Boštjan Žekš. Opozoril je na pomen in vrednost folklorne v preteklem in sodobnem času. Udeležence je nagovorila tudi predstojnica Glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU in predsednica programskega odbora simpozija, izr. prof. dr. Marjetka Golež Kaučič, ki je poudarila praznovanje inštituta. Poseben del otvoritvene slovesnosti je bila predstavitev življenja in dela dr. Zmage Kumer, tako z osebnega in prijateljskega kot tudi s strokovnega in znanstvenega vidika. Predstavila sta jo dolgoletna sodelavca inštituta, Julijan Strajnar in dr. Marko Terseglav.

Na simpoziju se je registriralo 68 udeležencev iz 25 držav. Ker so bila predavanja odprta za javnost, je bilo slušateljev še več. Potekala so na dveh prizoriščih, v Prešernovi dvorani SAZU in v Dvorani Zemljepisnega muzeja ZRC SAZU. Štirje dnevi simpozija so bili namenjeni predavanjem in spremljevalnim dejavnostim ob večerih. Vmes je bil dan, ko so šli udeleženci na ekskurzijo v Slovensko Istro. Zadnji dan simpozija je bil namenjen individualnim obiskom tujih udeležencev na Glasbenonarodopisnem inštitutu.

Predstavljenih je bilo 60 prispevkov, razvrščenih v tri vsebinske sklope. Prvi sklop, *Folklor v zarisanju in prestopanju meja*, je bil namenjen predstavitev novih pogledov na folkloro v različnih teoretskih diskurzih, vprašanju začetovanja meja folklornega izročila in življenju tega izročila v globalizacijskih tokovih.

Drugi sklop, ki je bil tudi najmnogičnejši po številu prispevkov, je bil sklop *Tradicionalno v sodobnosti*. Pomensko širok naslov je dal možnost predstavitev veliki skupini raziskovalcev, vključeni so bili tudi prispevki, ki so se navezovali na terensko delo, dokumentiranje in arhiviranje.

Sklop *Ljudsko in umetno* je združeval prispevke, ki so analizirali razmerja med ljudskim slovstvom in visoko literaturo, predstavljali konkretne žanre v ljudskem in umetnem

slovstvu, predvsem balado, v tem okviru pa je bil tudi poseben panel, namenjen diskusiji o živalih v folklori. Krajše diskusije so potekale neposredno po predstavitev referatov.

Prav razprave so tiste, ki udeležencem omogočijo podajanje in sprejemanje kritike in jim, če jo le vzamejo kot konstruktivno naravnano, omogočijo, da prispevke, predstavljene na simpoziju, še dopolnijo ali izpopolnijo ter jih kakovostno obogatijo. Na simpoziju so se kresala mnoga mnenja, ugotovljeno je bilo, da je veliko še popolnoma neraziskanih področij, tako v Sloveniji kot v tujini, da je še vedno premalo komparativnih študij, tako v vsebinskem kot v prostorskem smislu. Spodbudno je, da so iz marsikatere diskusije nastale nove vezi in pobude za sodelovanje, kar je zagotovo eden izmed zelenih ciljev organizatorjev.

Na vsebinsko širino simpozija kažejo tudi predavanja vabljenih predavateljev. Nekateri so bili uvrščeni v posebne sklope, drugi so se predstavili v panelu ali kar znotraj ostalih sklopov, če so se vsebinsko ustrezno vključevali vanje.

Možnosti za razpravo udeleženci niso imeli samo na predstavitev prispevkov, ampak tudi v spremljevalnem programu simpozija. Že prvi večer jih je v Mestni hiši v Ljubljani sprejel in pogostil ljubljanski podžupan ter jim zaželel uspešno delo. Naslednji večer so organizatorji v simpozij vključili koncert ljudske glasbe »Zajuckaj in zapoj«, ki tudi drugače poteka vsako leto septembra v organizaciji Glasbenonarodopisnega inštituta. Predstavile so se tri moške pevske skupine, in sicer iz Kapel pri Brežicah, iz Šentruperta pri Laškem in iz Cirkulan v Halozah, ter godec iz Krškega. Koncertu sta sledila druženje in pogostitev z dobrotami, ki so jih pevci prinesli s seboj. Gostje so tako imeli priložnost užiti okus širšega slovenskega prostora. Nedeljski celodnevni izlet v Slovensko Istro in na obrežje je poleg prepotrebne odmora po treh dneh predavanj gostom ponudil tudi ogled dela Slovenije, srečanje z njeno kulturo in kulinariko, za še neposrednejšo vez s simpozijem pa so poskrbele ljudske pevke, ki so jim zapele pri večerji. Sklepna večerja na predvečer zadnjega dne simpozija je bila zadnja priložnost za osebno izmenjavo mnenj in vtisov, pa tudi za sproščene pogovore in neposredno srečanje z ljudskim plesom.

Mediji so o simpoziju poročali že v času trajanja simpozija in tudi pozneje. Prispevki s simpozija bodo predvidoma izšli v več publikacijah, večinoma pri tujih založbah.

Množica predstavljenih idej, spoznanj in dejavnosti, živahne razprave in navsezadnje tudi odzivi udeležencev po elektronski pošti po končanem simpoziju kažejo, da je bil simpozij uspešen tako na znanstveni ravni kot tudi na ravni sproščene družbe in tkanja osebnih in prijateljskih vezi. Ne glede na časovni odmik pa se zdi, da še kar veljajo besede dr. Zmage Kumer v knjižici *Kam bi s to folkloro?*: »Nasprotja med generacijami so obstajala v vseh časih, vendar so v našem času posebno zaostrena, ker so se življenjske okoliščine bistveno spremenile. Tisto, kar se je nekdaj zdelo zanesljivo, trdno, nespremenljivo, se je zdaj v temeljih zamajalo.« Kakor lahko razumemo današnjo znanost, tudi glede na slišano na simpoziju, pa si lahko trenj in temeljnih premikov lahko le želimo, saj ne pomenijo novih ovir, temveč nove izzive, in ne razvrednotijo nujno tistega, kar je bilo pred njimi.

Anja Serec Hodžar